

Private daginstitutioner

- en minihåndbog

Om håndbogen

Formålet med denne lille minihåndbog i oprettelse af private daginstitutioner, er kort at gennemgå de særlige forhold, der knytter sig til at oprette en privat daginstitution.

Minihåndbogen er for de, der overvejer at oprette en privat daginstitution, og som gerne vil have et overblik over, hvilke krav der stilles fra det offentlige side, hvordan økonomien kan skrues sammen, og hvilke rettigheder og pligter der følger med, når man opretter en privat daginstitution.

Da lovgivningen ændrede sig .....

I 2005 trådte loven om oprettelse af private daginstitutioner i kraft. I Dagtilbudsloven, der kom i 2008, blev området for private daginstitutioner udvidet til også at omfatte fritidshjem og klubber (§ 19, stk. 4).

Et flertal i Folketinget har med loven ønsket at åbne op for borgernes frie valg, ved at udvide muligheden for at få private leverandører af dagtilbud i spil.

Retstilstanden er derfor i dag, at virksomheder, organisationer, forældre og andre har mulighed for at oprette daginstitutioner, uden at være bundet op på en driftsoverenskomst på samme måde som de selvejende daginstitutioner er det.

Det er også muligt at starte private fritidshjem og klubber. De er reguleret i hhv. Dagtilbudslovens § 52, stk. 4 og § 66 stk. 4. Her gælder dog en række undtagelser i forhold til private daginstitutioner.

Hvad er en privat daginstitution?

Den private daginstitution har som den selvejende institution sin egen bestyrelse, men i modsætning til den selvejende har man ikke en driftsoverenskomst med kommunen.

Den private daginstitution får et tilskud pr. barn, der går i daginstitutionen. Ved siden af det kommunale tilskud er det muligt at opkræve en forældrebetaling. Der er ikke i lovgivningen fastsat et loft for forældrebetalingen.

Den private institution er ikke en del af den kommunale pladsanvisning. Det betyder at kommunen ikke sørger for at besætte de tomme pladser i daginstitutionen, men at daginstitutionen selv må sørge for at have børn nok, så økonomien kan løbe rundt. Daginstitutionen skal altså være god til at sikre fødekæden til institutionen, ved at sikre god omtale og reklamere godt for sig. I den forbindelse kan det være meget vigtigt at gøre sig klart, hvad netop denne daginstitution kan tilbyde børn og forældre, som de andre daginstitutioner ikke kan. Altså at få markeret sin særlige profil, om hvad det lige er denne daginstitution lægger specielt vægt på, og hvilke værdier er det, der præger daginstitutionens livs og menneskesyn?
Kan alle starte en privat daginstitution?

I princippet kan alle, der kan leve op til de godkendelseskriterier kommunen har opstillet, starte en privat daginstitution. Godkendelseskriterierne svarer til niveauet for kommunens egne daginstitutioner, dog med det forbehold, at nye daginstitutioner skal leve op til alle nye standarder, medmindre daginstitutionen tidligere har fungeret som godkendt selvejende daginstitution. Hvis daginstitutionen lever op til kommunens godkendelseskriterier, kan kommunen ikke give afslag på ansøgningen om at blive godkendt som privat daginstitution.

På kommunernes hjemmeside vil man de fleste steder kunne finde oplysninger om, hvad man i netop denne kommune, lægger vægt på af krav i forhold til at åbne en privat daginstitution. Kommunen har pligt til at lægge godkendelseskriterierne ud på hjemmesiden, og hvis de ikke ligger der, er der god grund til rykke for dem.

Motivationen til at starte en privat daginstitution?

Motivationen til at starte en ny privat daginstitution op kan være mangeartet.

Der kan være tale om en virksomhed, der ønsker at sikre gode daginstitutioner til deres ansatte, eller en kreds af forældre, der ønsker at redde en lukningstruet daginstitution. Der er også dem, der er motiveret af et bestemt idegrundlag eller menneskesyn, og som ønsker at sikre nogle særlige værdier i børns barndom, gennem en værdibaseret pædagogik. Der er pædagoger og forældre, der starter en privat daginstitution, på baggrund af bekymringer over kommunens nedskæringer, og som gerne vil sikre en god kvalitet i deres børns hverdag. Og endelig er der de selvejende daginstitutioner, der oplever at deres handlefrihed og råderum bliver indskrænket ved kommunens stigende krav, og som motiveres af en større frihed.

De fleste institutioner startes p.t. som nonprofit-foreninger. I disse tilfælde er der rent vedtægtsmæssigt meget lille forskel i forhold til selvejende institutioner – faktisk fortsætter en del selvejende institutioner med uændrede vedtægter i forbindelse med en privatisering.

Det første skridt mod at blive en privat daginstitution

Først og fremmest skal man undersøge, hvilke godkendelseskriterier der er i den kommune, hvor man kunne tænke sig at oprette sin daginstitution. Kriterierne kan være forskellige fra kommune til kommune, men generelt er det sådan, at daginstitutionen skal leve op til de fastsatte love og regler på daginstitutionsområdet, som kommunens mål og rammeplaner. Dernæst skal man gøre sig klart, hvilke om det er et enkeltmandsprojekt eller om der skal samles en kreds omkring projektet. Der er mange forhold at sætte sig ind i og få styr på, så det kan være en fordel at være flere om projektet.

Den økonomiske side

Det er vigtigt at tage den økonomiske side af at oprette en ny privat daginstitution i betragtning. For det første kan kommunen bestemme, at der ved ansøgning om godkendelse af en privat daginstitution, skal indbetales et depositum på 30.000 kr. Når ansøgningen er færdigbehandlet skal depositummet tilbagebetales.

Dernæst kan kommunen ret til at kræve, at der ved godkendelse af daginstitutionen, skal betales en driftsgaranti - kaldet leverancegarantien - som er et beløb, der svarer til 3 måneders drift af daginstitutionen. Størrelsen af leverancegarantien skal være sagligt begrundet i forhold til den daginstitution, som kommunen skal godkende. Beløbet skal sikre, at der er økonomisk grundlag for at afvikle daginstitutionen på en rimelig måde, i tilfælde af at daginstitutionen må lukke, og kommunen overtager pligten til at anviser andre institutionspladser til børnene.

MDI kan hjælpe med at stille denne garanti i samarbejde med et kreditforsikringsinstitut. Vi kan også hjælpe med at stille depositum.

Der er i foråret 2011 stillet forslag om ved lov at reducere den maksimale driftsgaranti i til 1 måneds drift. Hvorvidt lovforslaget vedtages, afhænger sandsynligvis af, hvornår et valg udskrives.

Det er ikke alle kommuner, der gør brug af deres ret til at kræve en leverancegaranti. I nogen kommuner kan man forhandle sig til rette, således at leverancegarantien bliver betydelig mindre end 3 måneders drift og nærmest af symbolsk karakter. Det handler om den politiske vilje i kommunen og, om kommunen står i en situation, hvor den har meget brug for institutionspladser. Hvis der er et forhandlingsrum, træder MDI gerne til og forhandler en løsning på plads.

Udover udgifterne til depositum og leverancegaranti skal der påregnes udgifter til evt. erhvervelse eller leje af bygninger, eller renovering af bygninger til en kommunal standard. De økonomiske udgifter kommer til i hovedtræk at opliste sig således:

Udgifter:

- Depositum 30.000 kr.
- Leverancegaranti (alt efter størrelse og længde)
- Udgifter til at erhverve, bygge eller leje bygninger
- Etablering/renovering af bygninger i henhold til lovgivning og kommunal standard
- Opbyggelse af legeplads og andre udendørsarealer.
- Indkøb af inventar og indretning af daginstitutionen

Indtægter:

- Tilskud pr. barn pr. år = det gennemsnitlige tilskud i kommunen til selvejende daginstitutioner for samme aldersgruppe, inkl. et administrationsbidrag pr. barn pr. år svarende til de selvejende daginstitutioners samt et bygningstilskud pr. barn pr. år svarende til de selvejende daginstitutioners
- Forældrebetaling uden øvre loft, som fastlægges af den private daginstitution selv

Forældrebetalingen

Forældrebetalingen er ikke underlagt Dagtilbudslovens regler om en maksimal procentvis del af omkostningerne, således som de kommunale og selvejende daginstitutioner er. Der er intet øvre loft for, hvor meget forældrene må betale, men jo højere pladspris, jo mindre vil kundegrundlaget antageligt være.

Kommunens tilskud

Kommunen er forpligtet til at oplyse, hvad tilskuddet pr. barn pr. år vil være. Tilskuddet ændre sig fra år til år, da det skal beregnes på baggrund af en gennemsnitsberegning for, hvad kommunen har af udgifter for et barn i samme institutionskategori. Dette betyder, at hvis der eksempelvis er få vuggestuer og mange dagplejemødre i en kommune, så kan tilskuddet til en vuggestue ligge så lavt, at det bliver uforholdsmæssigt dyrt at have vuggestuebørn i den private daginstitution. Dette forhold er vi i Menighedernes Daginstitutioner meget opmærksomme på, og vi arbejder politisk på at ændre dagtilbudsloven således, at dagplejemødre ikke indgår i gennemsnitsberegningen.

Den private daginstitution modtager det kommunale tilskud pr. indmeldt barn. Og altså ikke i forhold til, hvor mange børn, institutionen er normeret til. Derfor er det vigtigt at understrege, at man skal være temmelig sikker på at kunne holde institutionens pladser fyldt, før det er en god idé at starte en privat daginstitution.

Da indtægten som nævnt ovenfor afspejler det kommunale udgiftsniveau pr. barn, er det vigtigt at tænke over, om der er store besparelser på vej i kommunen. Vedtager kommunen f.eks. at spare 5% pr. daginstitutionsplads, vil det efterfølgende medføre en reduktion i pladsprisen også for private institutioner.

Som privat daginstitution er man ikke underlagt det kommunale system. Ved optag af børn fra andre kommuner betyder det, at barnets hjemkommune skal betale driftstilskud, uanset om der er ledige pladser i hjemkommunen.

Søskendereduktion og fripladstilskud

Søskendereduktion og fripladstilskud følger samme regler som kommunens øvrige daginstitutioner. Hvis daginstitutionen modtager børn fra andre kommuner, kan tilskuddet fra den anden kommune både være mindre eller større end tilskuddet fra daginstitutionens egen kommune. Derfor bør den private daginstitution overveje, om forældrebetalingen skal være en variabel størrelse på grund heraf.

Børn med særlig behov

Den private daginstitution skal også være åben for børn med særlige behov, hvis de bygningsmæssige forhold gør det muligt at modtage barnet, og der er de rette personalekvalifikationer til stede.

Et barn med særlige behov for støtte ændrer ikke på kommunens tilskud til driften, medmindre kommunen træffer afgørelse om, at der skal ydes ekstra støtte til barnet. Denne ekstra støtte bevilges af kommunen, og bliver derfor ikke en ekstraudgift for daginstitutionen.

Børn til den private daginstitution

Den private daginstitution får ikke visiteret børn til institutionen igennem de kommunale pladsanvisninger, som de kommunale og selvejende får det. Dette betyder at kommunen ikke sørger for at besætte de tomme pladser i daginstitutionen, men at daginstitutionen selv må sørge for at have børn nok, så økonomien kan løbe rundt. Det vil sige at daginstitutionen skal være god til at sikre fødekæden til institutionen, ved at sikre god omtale og reklamere godt for sig. I den forbindelse kan det være meget vigtigt at gøre sig klart, hvad netop den enkelte daginstitution kan tilbyde børn og forældre, som de andre daginstitutioner ikke kan. Altså at få markeret sin særlige profil, om hvad denne daginstitution lægger specielt vægt på, og hvilke værdier det er, der præger daginstitutionens livs- og menneskesyn?

Udmeldelse af et barn

Af hensyn til den private daginstitutionens økonomi,

bør der være en frist for udmelding af et barn i institutionen. Fristen bør være et par måneder, så institutionen kan nå at få genbesat den tomme plads. I den forbindelse er det en god ide at opkræve et depositum på samme antal måneder som udmeldelsesvarslet, således at institutionen undgår huller i økonomien. Dette depositum tilbagebetales når barnet ophører i institutionen, hvis ikke forældrene skylder institutionen penge.

Kommunale ydelser

Kommunen fører tilsyn med de private daginstitutioner, på samme måde som kommunens fører tilsyn med de kommunale og selvejende daginstitutioner. Tilsynet er for at sikre, at daginstitutionen lever op til de pligter og regler som gælder forhold til lovene. Kommunen skal også sikre sig, at institutionen lever op til den standard og kvalitet, som fremgår af kommunens godkendelseskriterier.

Hvis den private daginstitution har børn med særlige behov, skal kommunen med tilsynet sikre sig, at børnene får den hjælp de har brug for, og som er aftalt med kommunen.

Det juridiske grundlag for den private daginstitution

Det juridiske grundlag for den private daginstitution kan være en forening, en selvejende institution eller fond, et interessentselskab, andelsselskab, anpartsselskab, aktieselskab eller et kommanditselskab. Hvis man i forvejen har en selvejende daginstitution, og ønsker at gøre den privat, kan dette gøres ved en vedtægtsændring.

Derudover skal den private daginstitution have en vedtægt, der skal godkendes af kommunen, og af vedtægten skal fremgå, hvilken bestyrelsesmodel der er valgt, og hvordan man vil sikre forældrenes deres lovhjemlede indflydelse i daginstitutionen.

Den private daginstitution (0-6 år) skal ikke (som de selvejende) have en driftsoverenskomst mellem kommunen og institutionen. Fritidshjem og klubber skal derimod indgå en aftale. Her er det vigtigt med en god rådgivning. For private fritidshjem er der som for dagtilbud ikke fastsat et loft over forældrebetalingen. I private klubber må der højst opkræves 20 % af driften i forældrebetaling.

Forvandling af eksisterende daginstitution til privat drift

Vi oplever ofte at en selvejende daginstitution ønsker at blive til en privat daginstitution. For de selvejende, der har en fyldt venteliste og som ikke ligger i en af kommunens ejendomme, er der ikke problemer med denne proces. Her kræves der kun en vedtægtsændring og en ansøgning. Kommunen kan ikke nægte at godkende en selvejende daginstitution, som kommunen selv har ført tilsyn med og som er godkendt som sådan.

Hvis man ønsker at forvandle en selvejende daginstitution til en institution med privat drift, skal alle overenskomster i henhold til virksomhedsoverdragelsesloven opsiges inden en frist på 3 uger efter, den private daginstitution er trådt i kraft, for at man undgår at blive hængende i de gamle overenskomster. Kontakt derfor Menighedernes Daginstitutioner for råd og vejledning.

Ansøgningen om godkendelse til kommunen

Når beslutningen om at blive privat er taget, en mulig bygning til daginstitutionen er fundet, og økonomien er på plads, så skal der tænkes tanker omkring pædagogik og værdier for daginstitutionen.

Dernæst skal der formuleres en ansøgning til kommunen ud fra de godkendelseskriterier som kommunen har opstillet og der skal vedlægges en vedtægt for den nye daginstitution.

Menighedernes Daginstitutioner står til rådighed med råd og vejledning igennem alle faser af oprettelsen af den nye daginstitution.

Vedtægter

Vedtægterne er daginstitutionens juridiske fundament. Vedtægterne beskriver institutionens idégrundlag og formål, og er det dokument, bestyrelsen skal rette sig efter i sit arbejde. En bestyrelse kan ikke træffe beslutninger, der strider mod vedtægtens formålsparagraf.

Forældrene i en privat daginstitution må ikke stilles ringere indflydelsesmæssigt, end forældrene i en kommunal daginstitution. Derfor skal der være en forældrebestyrelse i daginstitutionen. Forældrebestyrelsen skal have ret til at fastlægge principper for daginstitutionens arbejde og for anvendelsen af en budgetramme for daginstitutionen inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. Forældrebestyrelsen har indstillingsret og ret til at deltage ved ansættelsen af lederen i kommunale og selvejende daginstitutioner og i den kommunale dagpleje.

Menighedernes Daginstitutioner tilbyder advokathjælp til at formulere og sammensætte rette vedtægter til den rette daginstitution.

Den private daginstitution som arbejdsplads

I dagens Danmark står det den private daginstitution frit, om den vil lade sig omfatte en af overenskomst for sine ansatte. I Menighedernes Daginstitutioner er vi af den overbevisning, at personalets kvalifikationer og trivsel betyder meget børnenes trivsel og udvikling i daginstitutionen. Derfor anbefaler vi, at den nye private daginstitution bliver dækket af en overenskomst. Vi har forhandlet overenskomster med BUPL og FOA for private daginstitutioner, som kan tiltrædes med en underskrift. Vores overenskomster stiller ikke personalet ringere end personalet i de kommunale/selvejende overenskomster. Trygge ansættelsesforhold har stor betydning for at kunne tiltrække det gode og kvalificerede personale, som kommer til at sætte præg på daginstitutionen.

Kort om fordele og ulemper ved at oprette en privat daginstitution

Den private daginstitution, har en anden autonomi end den selvejende daginstitution, selvom den private også skal efterleve love, regler og kommunale betingelser.

På fordelssiden er den private daginstitution ikke som de selvejende daginstitutioner under pres fra kommunerne, der til stadighed tilkæmper sig større indflydelse på de selvejende institutioner.

Omvendt skal den private daginstitution selv sørge for at være attraktive for forældrene, så de vælger den til deres børn. Der skal med andre ord reklameres for daginstitutionen i lokalbladene og ved at være så god en institution, at forældrene anbefaler institutionen til andre.

Lovgrundlag

Den private daginstitution skal efterleve de samme love og bekendtgørelser som de kommunale, herunder særligt dagtilbudslovens bestemmelser og reglerne for bygnings- og sundhedsmæssige forhold i daginstitutionen m.v. Institutionen er underlagt tilsyn fra kommunen ligesom alle andre daginstitutioner i kommunen.

Menighedernes Daginstitutioner

Har siden 1915 været en interesseorganisation og servicevirksomhed for selvejende daginstitutioner.

Vi sørger for, at alle vores institutionsledere, pædagoger og medhjælpere hver måned får deres løn til tiden og repræsenterer institutionerne i forhold til kommuner, folketing og øvrige samarbejdspartnere. Vores viden bygger på erfaringer, om det at være og blive en privat daginstitution i dag, og vi stiller gerne denne viden til rådighed for andre, både hvad angår etablering og drift.

Vi kan tilbyde:

- Administration af løn og regnskab
- Håndtering af prognoseregnskaber for løn
- Håndtering af eFaktura fra leverandører
- Personalejuridisk service
- Advokatbistand
- Pædagogisk og psykologisk bistand
- Bistand i forhandlinger og møder
- Økonomiske analyser og rådgivning
- Politisk arbejde for en platform til private og selvejende daginstitutioner
- Billig forsikring hos Tryg med tilbud om bl.a. bestyrelsesansvarsforsikring
- Hjælp til drift og vedligehold af ejendomme
- Bestyrelseskurser, lederuddannelser og andre relevante kurser

MDI er altid klar til at besvare yderligere spørgsmål på telefon 33 24 81 00.

Vi kommer desuden gerne ud til jer for at fortælle om, hvem vi er og hvad vi kan tilbyde jer.

MDI
Enghavevej 31, 1
1674 København V

T: 3324 8100
F: 3324 8212
E: info@mdi.dk
W: www.mdi.dk

*MDI sætter det gode barneliv i højsædet.
Vi ved, at der skal gode menneskelige
rammer og en kompetent rådgivning
til at skabe en god daginstitution.*

Muligheder Daginstitutioner Innovation